

ท-มณโฑ จากพจนานุกรมไทย 10 ฉบับ

กมลชนก ธรรมมิกะ, อภิลักษณ์ ธรรมทวีธิกุล

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาที่มาและการพัฒนาเสียงของอักษร <ท> และศึกษาการเกิดเสียงแปร [tʰ] และ [d] ของอักษร <ท> โดยรวบรวมคำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> จากพจนานุกรมไทยจำนวน 10 ฉบับ และวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักภาษาศาสตร์เชิงประวัติ สัทศาสตร์ และสัทวิทยา ประกอบกับสถิติผลการศึกษาพบว่า เสียงของอักษร <ท> พัฒนามาจากหน่วยเสียงในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ได้แก่ หน่วยเสียงโฆษะปลายลิ้นม้วน /d/ เทียบได้กับอักษรเทวนาครี <ड> และหน่วยเสียงโฆษะฐานฟัน /d̪/ เทียบได้กับอักษรเทวนาครี <ढ> เมื่อรับเข้ามาในภาษาไทยอักษร <ท> ส่วนใหญ่จะออกเสียงอโฆษะปุ่มเหงือก [tʰ] คิดเป็นร้อยละ 46.04 ในตำแหน่งต้นพยางค์ และออกเสียงโฆษะฐานปุ่มเหงือก [d] ร้อยละ 15.79 ที่ตำแหน่งต้นพยางค์เช่นกัน คิดเป็นอัตราส่วน [d]:[tʰ] ประมาณ 3:1 ที่ตำแหน่งต้นพยางค์

อักษร <ท> ที่ออกเสียง [tʰ] สันนิษฐานได้ 2 กรณี กรณีแรกเป็นการออกเสียงให้สอดคล้องกับหน่วยเสียงที่มีในภาษาไทยเช่นเดียวกับอักษร <ท> ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับหลักการยืมคำและกฎของกริมาที่หน่วยเสียงโฆษะกลายเป็นหน่วยเสียงอโฆษะ และพัฒนาเสียงชนิด และกรณีที่ 2 คือการบัญญัติศัพท์ในคำศัพท์ที่ปรากฏตั้งแต่พจนานุกรมฉบับ ร.ศ. 120 เป็นต้นมา ส่วนอักษร <ท> ที่ออกเสียง [d] สันนิษฐานได้ 2 กรณีเช่นกัน กรณีแรก คือ การคงร่องรอยของเสียงตั้งแต่แรกรับมาใช้สอดคล้องกับการใช้อักษร <ด> และ <ฎ> ก่อนปรับมาใช้อักษร <ท> และกรณีที่ 2 เป็นการบัญญัติศัพท์เช่นเดียวกับข้อสันนิษฐานกรณีที่ 2 ของอักษร <ท> ที่ออกเสียง [tʰ] โดยไม่พบการแปรเสียงของอักษร <ท> เนื่องจากไม่มีบริบทของการแปรเสียงจากเสียงสระหรือโครงสร้างพยางค์

คำสำคัญ : ท มณโฑ, อักษรไทย, ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ, สัทศาสตร์, สัทวิทยา

<๗> Tho-Montho from 10 Thai dictionaries

Kamonchanok Thammika, Apiluck Tumtavitikul

Applied Linguistics Major Faculty of Humanities Kasetsart University

Abstract

This paper studies the source and sound development of <๗> Tho-Montho and its variants, [tʰ] and [d] from 10 Thai Dictionaries. The analysis and discussion are based on historical linguistics, phonetics, phonology and statistics. The results show that the sound of <๗> is developed from two phonemes in Pali and Sanskrit, a voiced retroflex stop /d/ of the Devanagari alphabet <ड> and a voiced dental stop /d/ of the Devanagari alphabet <द>. From all possible occurrences in Thai, the grapheme <๗> is mostly pronounced with a voiceless aspirated alveolar stop [tʰ] as high as 46.04 % at syllable initial position and pronounced with a voiced alveolar stop [d] 15.79 % also at syllable initial position. The ratio of [tʰ] to [d] is approximately 3:1 at syllable initial position.

The grapheme <๗> which is pronounced [tʰ] can be divided into 2 groups; 1) The development of [tʰ] for <๗> in the same manner of [tʰ] for <๗> from loanwords and Grimm's Law where voiced phonemes becomes voiceless and further aspirated. 2) The prescription of the Thai Dictionary Rattanakosin era 120 by the official language Institute and/or the educational department. The grapheme <๗> which is pronounced [d] can also be divided into 2 groups; 1) Those as residue of historical form with evidence of the letters <ด> and <ฎ> used in older the dictionaries prior to revision where <๗> was used instead. 2) Those prescribed by the official language Institute and/or educational department. However, the phonetic environment for the variants of [tʰ] and [d] cannot be found neither in vowels nor syllable structure.

Keywords : Thai grapheme, Historical linguistics, Phonetics, Phonology

บทนำ

ในระบบเสียงภาษาไทย มีความแตกต่างระหว่างรูปพยัญชนะและเสียงพยัญชนะอยู่มาก โดยรูปพยัญชนะ 44 รูป แทนหน่วยเสียงพยัญชนะจำนวน 21 หน่วยเสียง เช่น รูปพยัญชนะ <ช> <ซ> <ค> <ก> แทนหน่วยเสียง /k^h/ รูปพยัญชนะ <ฉ> <ซ> <ฌ> แทนหน่วยเสียง /tʃ^h/ รูปพยัญชนะ <ฐ> <ฑ> <ฒ> <ณ> <ต> <ธ> แทนหน่วยเสียง /t^h/ เป็นต้น (กำชัย ทองหล่อ, 2550)

หน่วยเสียง /t^h/ ในภาษาไทยแทนด้วยรูปพยัญชนะมากที่สุดถึง 6 รูป และรูปพยัญชนะ <ท> ในตำแหน่งต้นพยางค์สามารถออกเสียงได้ทั้ง [t^h] และ [d] ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักของระบบการเขียนในทางภาษาศาสตร์ คือ 1 รูป ต่อ 1 เสียง หากมีรูปเขียนมากกว่า 1 รูปแทนเสียงเพียง 1 เสียงจะทำให้เกิดความสับสนและยากต่อการเขียน (Calfee, 2005: 8)

หนังสือ สัทสัท-ไทย-อังกฤษ อภิธาน และอักษรเทวนาครี และบทความเรื่อง สัทอักษรไทย ปาฬี แสดงให้เห็นว่า <ธ> <ฒ> <ณ> และ <ต> ในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตจะแทนด้วยหน่วยเสียง /d/ /d^h/ /ɖ/ และ /t^h/ เทียบได้กับอักษรไทย คือ <ท> <ฒ> <ธ> และ <ธ> ตามลำดับ (วิจิตร ภาณุพงศ์, 2551 และบรรบรรณารักษ์, ร้อยเอก หลวง, 2552) แต่ในภาษาไทยอักษรเหล่านี้ออกเสียง [t^h] เหมือนกันทั้งหมด คำถามวิจัย คือ อักษรไทยที่ซ้ำเสียงในปัจจุบันมีเสียงที่แตกต่างกันทุกตัวอักษรเมื่อเทียบกับอักษรคู่เทียบในภาษาบาลีและอักษรคู่เทียบในภาษาสันสกฤตในอดีตหรือไม่

เมื่อพิจารณาแบบอักษรโบราณ ฉบับคู่มือผู้สอน พบว่า อักษร <ท> เริ่มปรากฏหลักฐานรูปเขียนในช่วงต้นสมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2341-

2359 ซึ่งแตกต่างจาก <ท> และ <ธ> ที่ปรากฏหลักฐานตั้งแต่สมัยสุโขทัย พ.ศ. 1835 (กรมศิลปากร, 2547) จึงทำให้เกิดคำถามว่าอักษร <ท> มีใช้ตั้งแต่สมัยสุโขทัยหรือไม่

เมื่อพิจารณาพจนานุกรมไทยฉบับต่าง ๆ เบื้องต้นพบว่า การปรากฏของ <ท> ในพจนานุกรมฉบับต่าง ๆ มีความแตกต่างกันโดยที่พจนานุกรมไทยในยุคแรก ๆ อาทิ สัพพะ พะจะนะ พาสาท พ.ศ. 2397 อักษรภิธานศรีบริศ พ.ศ. 2416 จะปรากฏ <ท> น้อยกว่าพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เนื่องจากจะปรากฏการใช้ <ท> <ธ> <ต> และ <ฏ> ในคำศัพท์ที่ใช้ <ท> ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เช่น ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 คำว่า มณฑป และมณฑา ในอักษรภิธานศรีบริศ ของ แदन บิษ บรัดเลย์ พ.ศ. 2416 จะไม่ใช้อักษร <ท> โดยสะกดเป็น มรฎป และมณฑา เนื่องจากยังไม่มีหลักการสะกดคำไทยที่ชัดเจน ในช่วงที่มีการจัดทำพจนานุกรมไทยฉบับแรก ๆ การสะกดคำจึงแตกต่างกันตามเสียงพูดหรือคำอ่าน

นอกจากความแตกต่างของการปรากฏของอักษร <ท> ในพจนานุกรมฉบับต่าง ๆ ยังพบว่า คำศัพท์ที่อักษร <ท> เป็นพยัญชนะต้นส่วนใหญ่จะออกเสียง [t^h] และบางคำจะออกเสียง [d] [ɖ] โดยคำศัพท์ดังกล่าวเป็นคำยืมที่มาจากภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต

จางค์ ทองประเสริฐ ได้กล่าวถึงความแตกต่างของการออกเสียง [t^h] และ [d] [ɖ] ของอักษร <ท> ในตำแหน่งต้นพยางค์ตามแนวคิดของ กำชัย ทองหล่อ โดยใช้ข้อมูลจากคำที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ว่าจะออกเสียง [d] [ɖ] ในคำตาย เช่น บัณชิต [บัน-ติด] บัณเฑาะว์ [บัน-เดาะ] มณฑป

[มน-ดบ] เป็นต้น และออกเสียง [ท] [tʰ] ได้ทั้งในคำเป็นและในคำตาย เช่น มณฑล [มน-ทน] ชันทสกร [ชัน-ทด-สะ-กอน] ทณฑทมาต [ทั้น-ทะ-คาค] เป็นต้น ซึ่งยังไม่เป็นข้อแยกต่างการออกเสียง <ท> ที่ออกเสียงระหว่าง [ท] [tʰ] และ [ด] [d] ได้อย่างชัดเจน (จำนงค์ ทองประเสริฐ, ม.ป.ป. อ้างถึง กำชัย ทองหล่อ, 2528)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการออกเสียงพยัญชนะภาษาไทยในทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติมีอยู่เป็นจำนวนมาก อาทิ งานวิจัยของ Brown (1965) ที่ศึกษาระบบเสียงในภาษาไทยโบราณ และการเปลี่ยนแปลงสู่ภาษาถิ่นต่าง ๆ ในปัจจุบัน โดยวิธีการสืบสร้างและศึกษาเปรียบเทียบงานวิจัยของ Li (1977) ที่สืบสร้างและศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไตดั้งเดิม (Proto-Tai) ได้แก่ ระบบเสียงวรรณยุกต์ ระบบเสียงพยัญชนะ และระบบเสียงสระ โดยศึกษาจากภาษาย่อย 3 ภาษา งานวิจัยของสุริยา รัตนกุล (2515) ที่พิจารณาปัญหาที่ <ช> และ <ค> หายไปจากสังคมไทยปัจจุบัน โดยได้ศึกษาจากหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยของงานวิจัยของ Tumtavitikul (1992) ที่ศึกษาการพัฒนาเสียงเชิงประวัติของหน่วยเสียงกักโฆษะชนิด /*bh/ โดยศึกษาค่าช่วงเวลาเริ่มเสียงก้อง (Voice Onset Time (V.O.T.)) ของเสียงกักโฆษะ (voiced stop) และกักโฆษะ (voiceless stop) ชนิด (aspirated) และชนิด (unaspirated) และระดับเสียงสูงต่ำที่เป็นธรรมชาติประกอบกับการพัฒนาเสียงวรรณยุกต์จากพยัญชนะท้ายพยางค์ประกอบกับทฤษฎีกฎของกริมม์ (Grimm's Law) และกฎของกราสมันน์ (Grassman's Law) รวมถึงงานวิจัยของราตรี ันวารช (2548) ที่ศึกษาภาษาสมัยสุโขทัยเปรียบเทียบกับภาษาไทยกรุงเทพฯ

ปัจจุบัน (พ.ศ. 2548) โดยข้อมูลส่วนใหญ่ได้จากศิลาจารึกหลักที่ 1

จากความสัมพันธ์ของรูปพยัญชนะในภาษาไทยที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของระบบการเขียน โดยเฉพาะ <ท> ที่สามารถออกเสียงได้ทั้ง [tʰ] และ [d] ความแตกต่างของเสียง และรูปพยัญชนะภาษาไทยในปัจจุบัน ความแตกต่างของการปรากฏของอักษร <ท> ในพจนานุกรมฉบับต่าง ๆ การกล่าวถึงความแตกต่างของการออกเสียงคำที่ประกอบด้วยอักษร <ท> ในตำแหน่งต้นพยางค์ของจำนงค์ ทองประเสริฐ (ม.ป.ป. อ้างถึงกำชัย ทองหล่อ, 2528) และยังไม่พบงานวิจัยใดที่มาและการออกเสียงของอักษร <ท> ในแง่มุมภาษาศาสตร์เชิงประวัติ สัทศาสตร์ และสัทวิทยา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาที่มาและการพัฒนาเสียงของอักษร <ท> และศึกษาการเกิดเสียงแปร [tʰ] และ [d] ของอักษร <ท> ตามหลักภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยคาดว่า ผลการศึกษาที่ได้จะทำให้ทราบถึงที่มาของการออกเสียงอักษร <ท> และสามารถประยุกต์ใช้ได้กับการเรียนการสอนภาษาไทยทั้งสำหรับคนไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลของการวิจัยเสียงของอักษรไทยอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาที่มาและการพัฒนาเสียงของอักษร <ท>
2. เพื่อศึกษาการเกิดเสียงแปร [tʰ] และ [d] ของอักษร <ท>

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงสถิติโดยวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

หัวข้อที่ศึกษาควบคู่ไปกับทฤษฎีทางภาษาศาสตร์
เชิงประวัติศาสตร์ศาสตร์ และสัทวิทยา รวมทั้งสถิติ
เชิงพรรณนา ซึ่งขั้นตอนการวิจัยมีดังนี้

1. การคัดเลือกข้อมูล แบ่งออกเป็น 2
หัวข้อย่อย ดังนี้

1.1 การคัดเลือกพจนานุกรมไทยใน
การวิจัย เก็บข้อมูลจากพจนานุกรมไทยทั้งที่เรียบ
เรียงขึ้นโดยชาวต่างชาติ และเรียบเรียงขึ้นโดย
หน่วยงานราชการของไทย โดยคัดเลือก
พจนานุกรมไทยโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง
(purposive sampling) ตามรายชื่อพจนานุกรม
ที่ปรากฏในหนังสือวิวัฒนาการของพจนานุกรมไทย
โดยราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 มีรายชื่อ
ดังต่อไปนี้

1) สัพพะ พะจะนะ พาสาท โดย บาทหลวง
ของ-บาติสต์ ปาเลอกัว พ.ศ. 2397

2) อักษราภิธานศรียต์ โดย นายแพทย์
แดนปีช แบริดเลย์ พ.ศ. 2416

3) ลิปิกรมายน โดย นาย อี บี มิเชล
พ.ศ. 2435

4) ศรีพจน์ภาษาไทย โดย บาทหลวง
ของ-หลุยส์ เวย์ พ.ศ. 2439

5) พจนานุกรม เปนคำแปลศัพท์
ภาษาไทยสำหรับเขียนคำใช้ให้ถูกต้องตามตัวสกต
(ฉบับ ร.ศ. 120) พ.ศ. 2444

6) ปทานุกรม กรมตำรา กระทรวง
ธรรมการ พ.ศ. 2470

7) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2493

8) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2525

9) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2542

10) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2554

1.2 การคัดเลือกคำศัพท์ในการวิจัยใช้
วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive
sampling) เช่นเดียวกับการคัดเลือกพจนานุกรม
ในการวิจัย โดยคัดเลือกศัพท์ตั้ง ที่ประกอบด้วย
รูปพยางค์ <ท> ที่ปรากฏในทุกตำแหน่งของคำ
ไม่ว่าจะเป็นต้นพยางค์ ท้ายพยางค์ รวมถึงรูป
พยางค์ <ท> ที่ทำหน้าที่ตัวกรันต์ และบอก
ที่มาของคำศัพท์ว่าจากภาษาใด โดยเริ่มต้น
คัดเลือกจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2554 และเรียงลำดับปีย้อนหลังไปถึง
หนังสือสัพพะ พะจะนะ พาสาท พ.ศ. 2397

2. การจัดการข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

2.1 เทียบรูปเขียนและเสียงกับคำศัพท์
จากพจนานุกรมในภาษาเดิม นำคำศัพท์ที่คัดเลือก
โดยเริ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2554 มาเทียบรูปเขียนและเสียงกับภาษา
เดิม ได้แก่ ภาษาสันสกฤต และภาษาบาลี จาก
Sanskrit – English Dictionary ค.ศ.1872 และ
Pali – English Dictionary ค.ศ. 1921-1925
และใช้เทียบกับศัพท์ในพจนานุกรมฉบับอื่น ๆ
ต่อไป จนครบทั้ง 10 ฉบับ

2.2 เทียบรูปเขียนและเสียงของคำศัพท์
จากพจนานุกรมไทย นำคำศัพท์ที่คัดเลือกจาก
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554
เทียบรูปเขียนและเสียงกับพจนานุกรมไทยฉบับ
อื่น ๆ จำนวน 9 ฉบับ โดยเรียงตามลำดับปี พ.ศ.

2.3 จัดกลุ่มคำศัพท์ จัดกลุ่มคำศัพท์
ที่ประกอบด้วยรูปเขียน <ท> ตามหลักสถิติโดย
ใช้สเกลนามกำหนด หรือสเกลแบ่งกลุ่ม
(nominal scales) ซึ่งแบ่งกลุ่มคำศัพท์ออกเป็น
4 กลุ่มใหญ่ โดยใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2554 เป็นหลักดังนี้

1) กลุ่มที่ 1 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นพยัญชนะต้นและมีรูปเขียนในภาษาเดิม คือ <ธ> แบ่งกลุ่มย่อยได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

ก. กลุ่มที่ 1.1 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นพยัญชนะต้นออกเสียง [tʰ]

ข. กลุ่มที่ 1.2 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นพยัญชนะต้นออกเสียง [d]

ค. กลุ่มที่ 1.3 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นพยัญชนะต้นออกเสียงได้ทั้ง [d] และ [tʰ]

2) กลุ่มที่ 2 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นพยัญชนะต้นออกเสียง [tʰ] หรือ <ท> ทั้งหมด และมีรูปเขียนเดิม คือ <ธ>

3) กลุ่มที่ 3 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นพยัญชนะท้ายและตัวการันต์ และมีรูปเขียนในภาษาเดิม คือ <ธ> เท่านั้น

ก. กลุ่มที่ 3.1 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นพยัญชนะท้าย

ข. กลุ่มที่ 3.2 คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> เป็นตัวการันต์

4) กลุ่มที่ 4 คำศัพท์อื่น ๆ คำศัพท์กลุ่มนี้จะเป็คำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> แต่ไม่จัดอยู่ในคำศัพท์กลุ่มที่ 1-3 เนื่องจากเป็นคำศัพท์ที่ไม่สามารถค้นที่มาได้หรือไม่ได้ระบุค่าอ่านในภาษาไทยไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

3. การสรุปจำนวนข้อมูลและการทำสถิติ งานวิจัยนี้สรุปจำนวนข้อมูลทั้งหมดเป็นตัวเลขก่อนทำสถิติ โดยโปรแกรม Microsoft Excel 2010 และ วิเคราะห์สถิติด้วยโปรแกรม SPSS รุ่น 22 โดยสรุปจำนวนคำศัพท์ทั้งหมดในพจนานุกรมแต่ละฉบับทั้ง 10 ฉบับ และจำนวนคำศัพท์ในพจนานุกรมแต่ละฉบับตามที่จัดกลุ่มไว้

ในหัวข้อ 2.3 หลังจากคำนวณจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด และคำศัพท์ตามกลุ่มคำศัพท์ต่าง ๆ แล้ว นำจำนวนคำศัพท์ที่ได้จากการสรุปข้อมูลข้างต้น มาทำสถิติคำนวณเป็นค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการการสรุปข้อมูล และการทำสถิติมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ ดังนี้

4.1 วิธีการสืบสร้างภายใน (internal reconstruction) เป็นวิธีการที่วิเคราะห์รูปในภาษาใดภาษาหนึ่ง และสืบสร้างรูปเดิมในภาษานั้นก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางระบบเสียง (Fasold and Connor-Linton, 2006 : 304)

4.2 การแปรเสียงตามปริบท คือ การที่หน่วยเสียงหนึ่งแปรเป็นอีกหน่วยเสียงหนึ่งในปริบทใดปริบทหนึ่ง เขียนสัญลักษณ์ ได้ดังนี้ A>B/C_D

4.3 กฎของกริมม์ (Grimm's Law) เป็นทฤษฎีที่พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาตระกูลอินเดีย - ยุโรปดั้งเดิม (Proto-Indo-European) และภาษาตระกูลเยอรมันดั้งเดิม (Proto-Germanic) และเป็นกฎที่ประยุกต์ใช้กับการพัฒนาระบบเสียงในภาษาอื่น ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงเสียงมี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) เสียงกักโฆชะชนิด กลายเสียงเป็นเสียงกักโฆชะ dʰ > d 2) เสียงกักโฆชะกลายเสียงเป็นเสียงกักโฆชะ d > t และ 3) เสียงกักโฆชะ กลายเสียงเป็นเสียงเสียดแทรกโฆชะ t > θ (Jones and Singh, 2005: 61)

สรุปข้อมูล

1. สรุปข้อมูลจากการคัดเลือกและจัดกลุ่มคำศัพท์ เมื่อนำคำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> มา

คัดเลือก และจัดเรียงตาม ปี พ.ศ. ของพจนานุกรม รวมทั้งจัดกลุ่มคำศัพท์ ตามที่กล่าวไว้ขั้นตอนการวิจัยขั้นตอนที่ 1-2 ในหัวข้อระเบียบวิธีวิจัยสามารถสรุปข้อสังเกต ได้ดังนี้

ข้อสังเกตจากการคัดเลือกและจัดกลุ่มคำศัพท์

1.1 คำศัพท์ที่ปรากฏก่อนคำอื่น คือ เริ่มปรากฏในหนังสือสัพ พะจนะ พาสาโท พ.ศ. 2397 มีจำนวนทั้งสิ้น 23 คำ ได้แก่ กุณชล ชันท- คณทมาลา จันฑาล ปีทา ปริมณฑล มณฑล อ้นทะ บัณฑิต บัณฑุ มรทป ไพฑูรย์ ไพรฑูรย์ มณฑา มณฑเียร ครุท กัณท์ กุฎกัณท์ เกาทัณท์ กุมกัณท์ พนาสนธ์ เกณฑ์ และ บัณฑะวะ

1.2 คำศัพท์ตามข้อสังเกตที่ 1.1 จำนวน 21 จาก 23 คำ ยกเว้นคำว่า บัณฑิต และ มรทป จะเป็นคำที่มีการปรับรูปเขียนจาก <ท> หรือ <ธ> หรือ <ด> มาเป็น <ต> โดยไม่มีการปรับเสียง ซึ่งน่าจะบ่งชี้ว่าคำศัพท์เหล่านี้ ออกเสียง [t^h] หรือ [d] ตั้งแต่ปรากฏครั้งแรกในพจนานุกรม

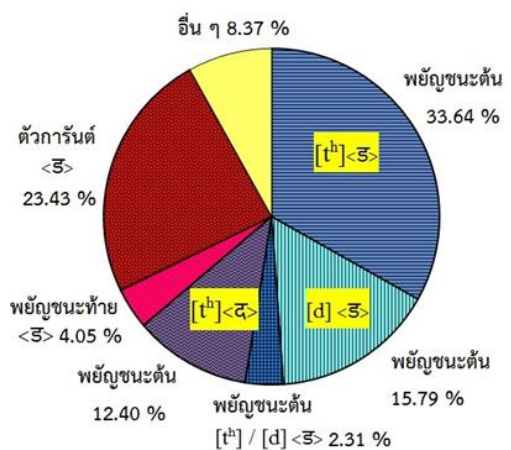
1.3 คำว่า บัณฑิต เป็นคำที่มีการปรับทั้งรูปเขียนและเสียง ส่วนคำว่า มรทป ปรากฏการใช้ <ฏ> และ <ถ> ก่อนปรับมาเป็น <ต> สันนิษฐานว่าการใช้ <ฏ> อาจเกิดเนื่องมาจากความผิดพลาดในการเรียบเรียงพจนานุกรม และ การใช้อักษร <ถ> แต่แรก น่าจะบ่งบอกว่าศัพท์นี้ออกเสียง [d] เมื่อปรากฏเป็นครั้งแรกในพจนานุกรม

1.4 คำศัพท์ในกลุ่มที่ 1 เป็นคำศัพท์กลุ่มที่มีการปรับทั้งรูปเขียนและเสียง ส่วนคำศัพท์กลุ่มที่ 2-4 จะเป็นคำศัพท์กลุ่มที่มีการปรับเพียงรูปเขียนเท่านั้น

1.5 การปรับเสียงของคำศัพท์ในกลุ่มที่ 1 จะปรับในทิศทางจาก [d] เป็น [t^h] หรือจาก [d]

เป็น [d] และ [t^h] โดยไม่มีการปรับเสียงจาก [t^h] เป็น [d] การปรับเสียงพบครั้งแรกในพจนานุกรมฉบับ ร.ศ.120 พ.ศ. 2444 ของทางหน่วยราชการ เป็นต้นมา

2. สรุปข้อมูลทางสถิติ เมื่อสรุปจำนวนข้อมูลเป็นตัวเลข และทำสถิติ ตามที่กล่าวไว้ในระเบียบวิธีวิจัย สามารถแสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคำศัพท์ทั้ง 4 กลุ่มจากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภูมิวงกลมแสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคำศัพท์ทั้ง 4 กลุ่มจากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับ

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> ในภาษาไทยมาจากรูปเขียน <ธ> มากกว่ารูปเขียน <ด> ในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตโดยคำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> ในภาษาไทยที่มาจากรูปเขียน <ธ> คิดเป็นร้อยละ 79.22 จากจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด 4 กลุ่ม จากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับ และที่มาจากรูปเขียน <ด> คิดเป็นร้อยละ 12.40 จากจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด 4 กลุ่มจากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับ และร้อยละ 8.37 เป็นคำศัพท์อื่น ๆ ที่ไม่สามารถค้น

ที่มาได้หรือไม่ได้รับคำอ่านในภาษาไทยไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

ในส่วนของ การออกเสียงพบว่า คำศัพท์ที่ใช้อักษร <๓> ที่มีรูปเขียนในภาษาเดิม คือ <๓> หน่วยเสียงโฆชะปลายลิ้นม้วน (voiced retroflex) /d/ เมื่อรับเข้ามาใช้ในภาษาไทย พบว่าในตำแหน่งต้นพยางค์ออกเสียงโฆชะปุ่มเหงือก (voiceless alveolar) [tʰ] คิดเป็นร้อยละ 33.64 จากจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด 4 กลุ่มจากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับ และออกเสียงโฆชะปุ่มเหงือก [d] (voiced alveolar) คิดเป็นร้อยละ 15.79 จากจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด 4 กลุ่มจากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับ

ส่วนคำศัพท์ที่ใช้อักษร <๓> ที่มาจากรูปเขียนในภาษาเดิม คือ <๓> เทียบได้กับหน่วยเสียงโฆชะฐานฟัน (voiced dental) /d/ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อรับเข้ามาใช้ในภาษาไทย ในปี พ.ศ. 2397 ออกเสียง [tʰ] ทุกคำในตำแหน่งพยัญชนะต้น คิดเป็นร้อยละ 12.40 จากจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด 4 กลุ่มจากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับโดยออกเสียง [tʰ] เช่นเดียวกับคำศัพท์ในภาษาไทยอื่น ๆ ที่เขียนด้วย <๓> ซึ่งมีคู่เทียบเสียงในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเป็นเสียงของอักษร <๓> เดียวกัน รวมคำศัพท์ที่ออกเสียง [tʰ] ที่มาจากอักษร <๓> และ <๓> ที่ตำแหน่งต้นพยางค์ คิดเป็นร้อยละ 46.04 และอัตราส่วนของคำศัพท์ที่ออกเสียง [tʰ] และ [d] ประมาณ 3:1 ที่ตำแหน่งต้นพยางค์

ผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำศัพท์ สรุปรูปจำนวน และค่าเฉลี่ยร้อยละของคำศัพท์ที่ประกอบด้วยอักษร <๓> จากพจนานุกรมทั้ง 10 ฉบับ ประกอบกับทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติ สัทศาสตร์

และสัทวิทยา สามารถอธิบายเกี่ยวกับที่มาและการพัฒนาเสียงของอักษร <๓> และการเกิดเสียงแปร [tʰ] และ [d] ของอักษร <๓> ได้ดังนี้

1. ที่มาและการพัฒนาเสียงของอักษร

<๓>

เมื่อเทียบคำศัพท์ที่ใช้อักษร <๓> ที่คัดเลือกจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กับคำศัพท์ในภาษาเดิม ได้แก่ ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต จาก Pali – English Dictionary ค.ศ 1921-1925 และ Sanskrit – English Dictionary ค.ศ 1872 พบว่า อักษร <๓> ตรงกับอักษรเทวนาครี คือ <๓> เทียบได้กับหน่วยเสียงโฆชะปลายลิ้นม้วน (voiced retroflex) /d/ เมื่อรับมาใช้ในภาษาไทยจะออกเสียงโฆชะปุ่มเหงือก (voiceless alveolar) [tʰ] และออกเสียงโฆชะปุ่มเหงือก (voiced alveolar) [d] และ <๓> เทียบได้กับหน่วยเสียงโฆชะฐานฟัน (voiced dental) /d/ เมื่อรับมาใช้ในภาษาไทยจะออกเสียงโฆชะปุ่มเหงือก (voiceless alveolar) [tʰ] เท่านั้น

สำหรับอักษร <๓> ที่ออกเสียงโฆชะปุ่มเหงือก (voiceless alveolar) [tʰ] ในภาษาไทยปรากฏหลักฐานตั้งแต่หนังสือ สัพพะ พะจะนะ พาสาท พ.ศ. 2397 ในคำว่า จันฑาล ประริมณฑล บอริมณฑล และมณฑล ซึ่งเป็นคำยืมในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต และพบว่ามีกรออดเสียงด้วยอักษรโรมัน <TH> ในหนังสือสัพพะ พะจะนะ พาสาท ซึ่งใช้ถอดเสียงอักษร <๓> <๓> <๓> <๓> <๓> และ <๓> แสดงให้เห็นว่า ณ เวลานั้น กลุ่มอักษร <๓> <๓> <๓> <๓> <๓> และ <๓> ออกเสียง [tʰ] เหมือนกัน สันนิษฐานได้ว่า คำศัพท์ที่ใช้อักษร <๓> ที่ออกเสียง [tʰ] เมื่อรับเข้าใช้ในภาษาไทยจะปรับเสียงให้สอดคล้องกับหน่วยเสียงที่มีอยู่ในภาษาไทย เช่นเดียวกับอักษร <๓> ซึ่ง

การยืมคำ และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับกฎของกริมม์ (Grimm’s Law) ที่หน่วยเสียงโฆษะในภาษาหนึ่งกลายเป็นหน่วยเสียงอโฆษะเมื่อรับมาใช้ในอีกภาษาหนึ่ง (Jones and Singh, 2005: 61) แต่ออกเสียงชนิดในภาษาไทย

กุง ยิง	KŪNG JĪNG
กุง ผอย	KŪNG FÓI
กุงทอน	KŪNTHŌN

ภาพที่ 2 การใช้อักษรโรมัน <TH> แทนเสียงอักษร <ท> ในหนังสือสัพพะ พะจะนะ พาสาไท ที่มา : Pallegoix (1854 : 368)

หมด มณฑิน	MŌT MŌNTHĪN
มณฑล	MŌNTHŌN

ภาพที่ 3 การใช้อักษรโรมัน <TH> แทนเสียงอักษร <ท> ในหนังสือสัพพะ พะจะนะ พาสาไท ที่มา : Pallegoix (1854 : 445)

ส่วนอักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] ที่เริ่มปรากฏภายตั้งแต่พจนานุกรมฉบับ ร.ศ. 120 ซึ่งพจนานุกรมที่จัดทำโดยหน่วยงานราชการเป็นต้นมา สันนิษฐานได้ว่า เป็นการบัญญัติให้ออกเสียงจากหน่วยงานราชการที่จัดทำพจนานุกรม

ส่วนอักษร <ท> ที่ออกเสียงโฆษะปุ่มเหงือก (voiced alveolar) [d] ปรากฏครั้งแรกในคำว่า บัณฑิต และบัณฑิตย์ ในลิขิตกรมายน พ.ศ. 2435 น่าจะเป็นการออกเสียงให้ใกล้เคียงกับหน่วยเสียงโฆษะปลายลิ้นม้วน /d/ ที่มีในภาษาเดิม

อย่างไรก็ตาม อักษร <ท> ที่ออกเสียงโฆษะปุ่มเหงือก (voiced alveolar) [d] ส่วนใหญ่ปรากฏในช่วงที่มีพจนานุกรมที่จัดทำโดยหน่วยงานราชการ ซึ่งน่าจะเป็นการบัญญัติให้ออกเสียงให้ใกล้เคียงกับเสียงในภาษาเดิม

2. การเกิดเสียงแปร [tʰ] และ [d] ของอักษร <ท>

การแปรเสียงในภาษาบาลีของหน่วยเสียงโฆษะปลายลิ้นม้วน /d/ และ /dʰ/ เป็นหน่วยเสียงข้างลิ้นปลายลิ้นม้วน (lateral retroflex) ได้แก่ [ɭ] และ [ɭʰ] ตามลำดับ ซึ่งเกิดในบริบทระหว่างเสียงสระ [dʰ] > [ʰ] /v_v] (Masica, 1991 : 170) พบในคำศัพท์ที่ใช้อักษร <พ> ซึ่งเทียบได้กับเสียง [ɭ] ในภาษาบาลี (วิจิตร ภาณุพงศ์, 2551) ได้แก่ กีฬา จูฬา นพ และลคฺพ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่มีความหมายเดียวกับคำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> ที่ศึกษาซึ่งมีที่มาจากภาษาสันสกฤต ได้แก่ กรีธา จูธา นท และลคฺท โดยไม่พบบริบทการแปรเสียงระหว่างคำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] และคำศัพท์ที่ใช้อักษร <ท> ออกเสียง [d] ในภาษาไทย เนื่องจากเสียง [tʰ] และ [d] พบในบริบทเสียงสระ และบริบททางโครงสร้างพยางค์ที่เหมือนกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างพยางค์ระหว่างคำศัพท์ที่อักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] และคำศัพท์ที่อักษร <ท> ออกเสียง [d]

โครงสร้างพยางค์	อักษร ท [tʰ]	ตัวอย่าง	อักษร ท [d]	ตัวอย่าง
CVʔ	✓	เคนทะ [kʰe:ntʰáʔ]	✓	มุนทะ [mundàʔ]
CVV	✓	ทากะ [da:kàʔ]	✓	ทาทะ [tʰa:hàʔ]
CVS	✓	มณฑก [montʰók]	✓	มณฑป [mondòp]
CVVS	×	-	×	-
CVN	✓	กุนทล [kuntʰon]	✓	ทังสะ [daŋsàʔ]
CVVN	✓	จันทาล [tʰantʰa:n]	×	-

หมายเหตุ: 1. อักษรย่อในโครงสร้างพยางค์แทนหน่วยเสียงต่อไปนี้

- c แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น
- v แทนหน่วยเสียงสระเสียงสั้น
- w แทนหน่วยเสียงสระเสียงยาว
- ʔ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้แก่ หน่วยเสียงกักที่เส้นเสียง /ʔ/
- n แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้แก่ หน่วยเสียงนาสิก /m/ /n/ และ /ŋ/
- s แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้แก่ หน่วยเสียงกัก /p/ /t/ และ /k/

2. รูปเขียนของตัวอย่างคำศัพท์เป็นไปตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คำศัพท์ที่อักษร <ท> ออกเสียง [d] จะมีข้อจำกัดมากกว่า คำศัพท์ที่อักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] โดยจะพบโครงสร้างพยางค์เพียง 3 รูปแบบ ได้แก่ cvʔ cv และ cvs แต่ไม่พบโครงสร้างพยางค์ cwn ซึ่งพบในคำศัพท์ที่อักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] ส่วนโครงสร้างพยางค์ cvs จะไม่พบในคำศัพท์ทั้งสองกลุ่ม และไม่พบความแตกต่างทางโครงสร้าง

พยางค์ระหว่างคำศัพท์ที่อักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] และคำศัพท์ที่อักษร <ท> ออกเสียง [d] เช่น คำว่า เคนทะ [kʰe:ntʰáʔ] และ มุนทะ [mundàʔ] มีโครงสร้างพยางค์เหมือนกัน คือ cvʔ และ [tʰ], [d] อยู่ในบริบทเดียวกัน คือ [[tʰ],[d] /n_ʔ] คำว่า ทากะ [da:kàʔ] และคำว่า ทาทะ [tʰa:hàʔ] มีโครงสร้างพยางค์เหมือนกัน คือ cv และ [tʰ], [d] อยู่ในบริบทเดียวกัน คือ [[tʰ],[d] /_w] เป็นต้น

อภิปรายผล หน่วยเสียงที่มีอยู่ในภาษาไทย แสดงตำแหน่งฐาน
อักษร <ท> ที่ออกเสียง [tʰ] และ [d] ซึ่ง
เป็นการออกเสียงโดยปรับให้ใกล้เคียงกับ
กรณของหน่วยเสียงในภาษาไทย ภาษาบาลี และ
ภาษาสันสกฤต ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงตำแหน่งฐานกรณของหน่วยเสียงในภาษาไทย ภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต

	place manner	bilabial	labio- dental	dental	alveolar	post alveolar	retroflex
unaspirated voiceless stop		○ p		□ t	◇ t		□ t
aspirated voiceless stop		○ p ^h		□ t ^h	◇ t ^h		□ t ^h
unaspirated voiced stop		○ b		□ d	◇ d		□ d

- หมายเหตุ:** 1. สัทอักษรที่อยู่ในวงกลม ○ หมายถึง
หน่วยเสียงที่มีใน 3 ภาษาได้แก่ ภาษาไทย ภาษาสันสกฤต และภาษาบาลี
2. สัทอักษรที่อยู่ในสี่เหลี่ยม □ หมายถึง หน่วยเสียงที่มีเฉพาะภาษาสันสกฤตและภาษาบาลี
3. สัทอักษรที่อยู่ในหกเหลี่ยม ◇ หมายถึง หน่วยเสียงที่มีเฉพาะภาษาไทย

ที่มา: บวรบรรณารักษ์ (2552), วิจิตร ภาณุพงศ์ (2551), อภิลักษณ์ ธรรมทวีธิกุล และคณะ (2556)

จากตารางที่ 2 หน่วยเสียงที่อยู่ในกรอบ
เส้นประ แสดงให้เห็นว่าหน่วยเสียงโฆษะปลายลิ้น
ม้วน /d/ และหน่วยเสียงโฆษะฐานฟัน (voiced
dental) /d/ ในภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต มี
ฐานกรณใกล้เคียงกับหน่วยเสียงโฆษะปุ่มเหงือก
/tʰ/ และโฆษะปุ่มเหงือก /d/ ในภาษาไทย

การออกเสียงอักษร <ท> เป็น [tʰ] และ [d]
ที่ปรากฏในพจนานุกรมไทยยุคแรก ๆ ที่จัดทำขึ้น
โดยชาวต่างชาติน่าจะแสดงให้เห็นถึงการออกเสียง
ช่วงเวลานั้น เนื่องจากปรากฏการใช้อักษรโรมัน
<TH> และ <D> ถอดเสียง <ท> รวมไปถึงการใช้
อักษร <ท> <ธ> <ด> และ <ฎ> ก่อนปรับมาใช้
อักษร <ท> โดยไม่มีการปรับเสียง ซึ่งปรากฏใน
พจนานุกรมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานราชการ

แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานราชการที่จัดทำ
พจนานุกรมมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการ
เขียนคำศัพท์ในพจนานุกรม

นอกจากการปรับรูปเขียน หน่วยงาน
ราชการที่จัดทำพจนานุกรมยังมีอิทธิพลต่อ
การกำหนดทิศทางการออกเสียงของคำศัพท์
เนื่องจากจากข้อมูลที่ศึกษาจะพบการปรับเสียงใน
2 รูปแบบ คือ 1) การออกเสียงอักษรจากเดิม
ออกเสียง [d] ปรับเป็นออกเสียง [tʰ] และ 2)
การออกเสียงอักษรจากเดิม [d] ปรับเป็นออกเสียง
ได้ทั้ง [d] และ [tʰ] แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มอักษร
<ท> ที่ออกเสียง [tʰ] ว่าจะมีแนวโน้มมากขึ้น ซึ่ง
เกิดจากการบัญญัติศัพท์จากหน่วยงานราชการที่

จัดทำพจนานุกรม โดยไม่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงเสียงตามธรรมชาติ

สรุปผล

อักษร <ท> ในภาษาไทยมีที่มาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ได้แก่ อักษรเทวนาครี <ट> เทียบได้กับหน่วยเสียงโฆชะปลายลิ้นม้วน (voiced retroflex) /ɖ/ และ <ट> เทียบได้กับหน่วยเสียงโฆชะฐานฟัน (voiced dental) /ɗ/ ตามลำดับ เมื่อรับมาใช้ในภาษาไทยในตำแหน่งต้นพยางค์จะออกเสียงก้องโฆชะปุ่มเหงือก (voiceless alveolar stop) [tʰ] และเสียงโฆชะปุ่มเหงือก (voiced alveolar stop) [d] และบางคำออกเสียงได้ทั้ง [tʰ] และ [d] โดยมีจำนวนคำที่ออกเสียงเฉพาะ [tʰ]:[d] ที่ต้นพยางค์คิดเป็นสัดส่วน 3:1

อักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] เช่นเดียวกับ <ท> ในภาษาไทยปัจจุบัน น่าจะมีสาเหตุจากการรับอักษรเข้ามาในช่วงที่ <ท> ออกเสียงเป็น [tʰ] แล้ว และเป็นการปรับการออกเสียงให้สอดคล้องกับหน่วยเสียงที่มีอยู่ในภาษาไทยเช่นเดียวกับอักษร <ท> ออกเสียง [d] ที่ปรากฏในพจนานุกรมที่จัดทำขึ้นโดยชาวต่างชาติ

ส่วนอักษร <ท> ออกเสียง [d] ที่ปรากฏภายหลังในพจนานุกรมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานราชการ น่าจะเป็นการออกเสียงตามการบัญญัติศัพท์

นอกจากนั้นยังไม่พบบริบทการแปรเสียงระหว่าง [tʰ] และ [d] ในภาษาไทย เนื่องจากไม่พบความแตกต่างทั้งบริบทเสียงและโครงสร้างพยางค์

การปรับรูปและการปรับเสียงส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงที่มีพจนานุกรมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานราชการตั้งพจนานุกรม ร.ศ. 120 พ.ศ. 2444 เป็นต้นมา แสดงให้เห็นว่าหน่วยราชการที่จัดทำพจนานุกรมกำกับดูแลการกำหนดทิศทางการเขียนและเสียงของคำศัพท์ในพจนานุกรม

ข้อเสนอแนะ

หากพิจารณารูปเขียนของอักษร <ท> จะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกับ <ช> <ค> <ข> และ <ท> และเมื่อเปรียบเทียบพยัญชนะวรรคในภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต ระหว่างวรรค ตะ ซึ่งประกอบด้วยอักษร <ต> <ถ> <ท> <ธ> <ณ> และวรรค ฐะ ซึ่งประกอบด้วยอักษร <ฏ> <ฐ> <ฑ> <ฒ> <ณ> จะเห็นได้ว่าอักษรในวรรค ฐะ มีความซับซ้อนกว่าวรรค ตะ อาจแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งฐานกรณ์ ซึ่งอาจรวมสัทลักษณะอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นรายละเอียดที่ควรศึกษาต่อไป

เมื่อพิจารณาโครงสร้างพยางค์และบริบทเสียงสระระหว่างอักษร <ท> ออกเสียง [tʰ] และอักษร <ท> ออกเสียง [d] ตามตารางที่ 1 ในหัวข้อผลการวิจัย ซึ่งพบว่า อักษร <ท> ออกเสียง [d] มีข้อจำกัดในการปรากฏมากกว่าอักษร ท ออกเสียง [tʰ] ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาต่อไปเช่นเดียวกัน

งานวิจัยนี้ศึกษาเสียงและอักษร <ท> ในภาษาไทย จากข้อมูลที่ปรากฏในพจนานุกรมไทยเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมการใช้จริงในชีวิตประจำวัน หากมีงานวิจัยที่ศึกษาการอ่านออกเสียง <ท> จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาจะทำให้ทราบปัญหาการออกเสียง <ท> ในภาษาไทยได้ชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้หากมีการศึกษาความเป็นมาและการใช้อักษรไทยอื่น ๆ ที่มีปัญหาระหว่างรูปเขียนและเสียงที่ซับซ้อนโดยวิธีการแบบเดียวกันกับการศึกษาอักษรในงานวิจัยชิ้นนี้ก็ทำให้ได้ทราบถึงที่มาของการออกเสียงอักษรต่าง ๆ ในภาษาไทย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย และเป็นฐานเพื่อต่อยอดการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

References

- Brown, M. J. (1965). **From ancient Thai to modern dialects**. Bangkok: Social Science Association Press of Thailand.
- Calfee, R. C. (2005). The exploration of Davids, T. W. R. and W. Stede. (1921-1925). **The Pali Text Society's Pali-English dictionary**. London: Pali Text Society. English Orthography. In T. R.
- Fasold, R. and J. Connor-Linton. (2006). **An Introduction to language and linguistics**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jones, C. M. and I. Sigh. (2005). **Exploring Language Change**. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Li, F. K. (1977). **A handbook of comparative**.
- Pallegoix, J. B. (1854). **Dictionarium linguae Thai**. Paris: Jussi Imperatoris Impressum.
- Pallegoix, J. B. (1896). **Sariphotphasa Thai**. Bangkok: Imprimerie de la Mission Catholique. Publication 5, University of Hawaii.
- Tai. Oceanic Linguistics Special Trabasso. (ed.). **From orthography to pedagogy: essays in honor of Richard L. Venezky**. Hillsdale, N.J: Lawrence Erlbaum, 8-19.
- Tumtavitikul, A. (1992). **Consonant onsets and tones in Thai**. Ph.D. Dissertation, The University of Texas at Austin.
- Williams, M. M. (1872). **A Sanskrit-English dictionary etymologically and philologically arranged with special reference to Greek, Latin, Gothic, German, Anglo-Saxon, and other cognate Indo-European languages**. Oxford: The Clarendon Press.